

KMETOVOALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo
c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje Gustav Pirc, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje. Vse inserate zunaj Kranjskega sprejemata le Haasenstein & Vogler na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse Nr. 10).

Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 12.

V Ljubljani, 30. junija 1889.

Leto VI.

Obseg: Perutnistvo. — Skropilnica za trte. — Konjska dirka v trab. — Nekoliko besed o paši in o zeleni klaji. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Inserati.

Perutnistvo.

Prispevek Josip Lenarčič.

VI.

Boritelji.

Do sedaj opisane kokoške pasme so bile bolj ali manj gospodarskega pomena, akoravno nismo mogli vsake priporočati kmetovalcu.

Sedaj pa prihaja na vrsto pasma, ki služi sešodno le sportu.

Boritelji, ki se dele v razne zvrsti, imajo tako značljivo obliko, da jih je na prvi pogled spoznati, ker se ločijo od vseh drugih kokošnjih pasem po močnih, debelokostnih postavah. Imajo pa visoke, gole, rumene noge; truplo jim je mesnato, vendar pa nikakor ne okorno, vrat dolg, glava močna, z debelim, nizkim grebenom; peruti sta kratki, rep močan in dolg. Nosijo se po konci, kot bi se hoteli z vsem svetom „kosati“, hodijo lično in odločno. Zlasti pa so bojevitni in zato toliko pomenljivi ter razširjeni po vsem svetu.

Stari Grki in Rimljanje so se zabavali uže pogostoma s „petelinjimi boji“, kakeršni so še dandanes navadni v Indiji in Ameriki, pa tudi še v Evropi, kjer zlasti Angleži in Belgijci goje tak sport. Dasi so v Evropi prepovedani taki boji, vendar jih je še mnogo, in prav obilo se jih udeležujejo. Po dr. A. B. Meyer-ju iz Draždan (Dresdena) pobira na filipinskih otokih španjska vlada vstopnino k takim bojem, kar ji donaja do 100.000 dolarjev na leto. Za boj sposobne peteline plačujejo tam po 50 dolarjev — do 100 gld. enega. Petelini imajo pri boji na leve noge ostrogi pritrjen ostrosrpasto zakrivljen, do $63\frac{3}{4}$ dolg nož, s kojim sekajo

po nasprotniku. Dva taka noža hrani etnografski muzej v Draždanah.

Du Roi pripoveduje, da indijski domači knezi trošijo velikanske vsote, da vzdržujejo take boritelje; tako na pr. porabi eden tak „Rajah“ na leto po 30.000 liver sterlingov = 300.000 gld. za peteline. Vsak tak drag petelin ima svojega slugo, kateri nima drugega opravka, nego da streže petelinu, za kar dobiva na mesec po 3 sterlinge.

Čuditi se je boriteljem, kateri so tako ljuti nasprotniki med seboj, da se človeka prav zelo privadijo, ter da so njih kokle, sedeče na jajcih, krotke kakor pure. Po dva meseca stara piščeta borijo se med seboj, da so vsa krvava.

Indijski boritelji so v boji stanovitnejši od angleških. Oni se morejo po 3 do 4 dni zaporedoma boriti, le ti pa le po kakih 10 do 30 minut. Seveda je tak kratek boj tolikanj hujši.

Boritelji se delijo v Malajce, Indijce s podvrsto Aseels, Belgijce in Angleže. Podrobneje jih ne morem razložiti, ker se bojim, da ne bi čislanih čitateljev preveč mučil. Kdor se za to pasmo zanima, pouči se lahko po raznovrstnih knjigah o perutnistvu, koje to tvarino na široko razpravljajo.

Splošno hvalijo to pasmo, da kokoši dobro valé, dobro vodijo ter branijo mladi zarod proti podganam, mačkam in psom. Meso mladih piščet je izvrstno, pitati se pa ne dado.

Boriteljem jako sorodni so Yokahama, ki so prav lepe kokoši, toda brez gospodarskega pomena, zlasti ker so mlada piščeta jako občutljiva. Peteline krasi jako lep rep.

Feniks.

To so najlepše kokoši med vsemi znanimi pasmami. Bile so pripeljane z Japonskega, kjer jih redijo zaradi njihove krasote, koja se kaže posebno v prelepem, dolgem repu in krasnem sedlu petelinjem. Kokoš je zelo podobna domačim kokošim po postavi, ima pa rep malo doli zakrivljen ter podoben petelinovemu. Petelin te pasme ima srednje veliko glavo s kvišku stoječim, lepo zarezanim grebenom, rdeča lica, bela ušesa, rdeča podbradka pa siv kljun. Vrat je obraščen z dolgimi, ozkimi, visečimi peresi. Nogi sta visoki; perje po stegnih se dobro prijemlje, tudi peruti se dobro pritiskata života. Najkrajše perje po sedlu seza do kolena (pravilno rečeno péte). najdaljše pa se vleče po tleh. Široko pa je 2 $\frac{1}{2}$ in do 50 % dolgo. Repna peresa, koja imajo navadni petelini široka in ravna, so pri Feniksu ozka in dolga ter tako zakrivljena kakor „srpi“ navadnih petelinov. Reklo bi se lahko, da jih ima Feniks — petelin namesto dveh dvajset, vse ene dolžine, katera doseže 1 $\frac{1}{2}$ do 2 $\frac{1}{2}$ 50 %.

Akopram gojijo Fenikse le zaradi njihove krasote, vendar imajo te kokoši dobro lastnost, da pridno neso. Na Japonskem mora petelin vedno sedeti na drugo blizu stropa, nekoliko niže pa ima rep podprt z drugim drogom, da si ga ne polomi in ne pokvari. Dvakrat ali trikrat na dan navijejo Japonci rep petelinov na papir in ga pritrdijo v tem položaji (enako „papilotom“), potem pa denejo petelina na tla v ograjo, koder se kokoši sprehajajo, da se ž njimi nekoliko pokratkočasi, nato pa mora iti zopet nazaj na svoje mesto premišljevat minolost tega sveta.

V Evropi, kjer nismo tako prenatani, šetajo se petelini prosto po suhem pesku. Res se prelepi rep nekoliko obtoče in obrabi, vendar je žival tako bolj zdrava.

Pritlikavci ali Bantams.

S tem imenom zaznamenujejo se kokoši, katere mičejo vsled svoje majhne postave in ljubkega kretanja.

Oprekati se sicer ne more, da bi ne imele dobrih lastnosti, tako na pr. vse prav pridno neso, valijo in dobro vodijo, in zato pogostoma rabijo za valjenje prepelic in fazanov, vendar se glede gospodarskih lastnosti ne morejo primerjati z drugimi pasmami, koje se v Bantams zopet ponavljajo le v prav majhni obliki. Delijo se v obče v naslednje vrste.

1. Pritlikavi boritelji — podolgast život, visoki, goli, rjavi, ali zeleni, ali rumeni nogi, peruti visoko stoječi, greben enoten, petelinov rep s srpi.

2. a) Navadni Bantams — krepkejšo truplo, nogi srednje visoki, temne ali mesnate barve, peruti nekoliko niže stoječi, rožnat greben, rep s srpi.

b) Sebright Bantams — enaki prejšnjim, le peruti bolj povešeni in rep brez srpov.

3. Chabos — truplo čokato, nogi prav kratki, goli, rumeni, peruti do tal segajoči, greben enoten, rep s „sabljami“.

4. Navadni pritlikavci — truplo čokato, kratki obraščen nogi, peruti krepko k tlom obrnjeni, rep s „sabljami“.

Pritlikavi boritelji so jako mični ter se ob prvem pogledu prikupijo človeku. Oni so jako razširjeni med kokošerejci; po vseh kokošjih razstavah jih nahajamo prav obilo, vendar pa niso vselej brez hib.

Na Angleškem čislajo zelo te kokoši in plačujejo za izvrstnega petelina po 15 do 30 sterlingov.

Pri vzgoji raznih pritlikavcev paziti je na to, da se podložijo jajca šele meseca julija, potem ostanejo piščeta majhna in zdrava. Valjenje tem času pa zahteva veliko pozornosti in snažnosti zaradi razne golazni, ki v tem času najbolj kokoši nadleguje ter lahko mladi zarod popolnoma uniči. Izvaljena piščeta treba dobro krmiti, gledati pa je na to, da si ne pokvarijo želodcev.

O pritlikavcih je spisal K. Huth iz Frankfurta nemško, zelo poučno knjigo, ki obseza vse zanimivosti te pasme.

Kot zadnjih pasem kokošjih omenjam še

Kodrov in svilnopernatih kokoši,

katere se ločijo od vseh prejšnjih po obliki perja. Perje je ali kodrasto, trdo, ali pa tanko, svili podobno.

Kokoši s kodrastim perjem se nikakor ne morejo prištevati k lepim, vendar pa nesejo dobro lepa, debela jajca, valijo dobro in tudi vodijo dobro. Proti vremenskim neprilikom niso občutljive. To so lastnosti, katere jih priporočajo in ki zakrivajo njih neprijetno zunanost.

Svilnopernate kokoši so doma na Japonskem. V velikosti so podobne navadnim domačim. Perje nima nikakih tuljav, zato pa posamezne nitke visijo prosto ter so podobne svilnatim nitkam. Znači jih razen perja še to, da je njih koža, kostna koža in meso temnovijoličaste barve, ki spečeni živali še bolj zatemni. Te kokoši sicer niso dobre za gospodarstvo, ali njihova lepa zunanost in pa krotkost jih kmalu prikupita.

Škropilnica za trte.

V 10. letošnji številki našega lista poučili smo vinarje, kako naj ravnaajo s trtami, da jih ozdravijo od strupene rose. Rekli smo, da jih je najbolje škropiti z zmesjo od bakrenega vitrijola (galice) in apna. V podobi 25. v današnjem listu kažemo našim bralcem tako škropilnico, in sicer Allweilerjevo. Ta škropilnica je kaj rabna, lično in trdno izdelana ter prši tekočino z veliko silo in jako fino razdeljeno na trte. Vsled teh njenih lastnosti je zelo lahko ž njo škropiti, in potrebuje se zelo malo tekočine, kar je za velike vinograde, ki so zelo oddaljeni, posebno dobro. Na oralo vinograde treba 2 do 3 hektolitre tekočine.

Podoba 25.

Kmetijska družba mora v svoji drevesnici škropiti hruške, ker jim tudi neka glivska bolezen škoduje. V ta namen rabi omenjeno škropilnico in je zelo zadovoljna ž njo. Le eno napako ima, in ta je njena visoka cena. Škropilnica stoji namreč 27 gld. 50 kr. Kdor jo pa naroči pri Ivanu Wegschaidner-jii v Ptujii po naši družbi, dobi jo pa 1 gold. ceneje.

Konjska dirka v trab.

Ker misli c. kr. kmetijska družba kranjska pričeti prirejati konjske dirke v trab, in sicer prvo uže to jesen v Šent Jarneji na Dolenjskem (tist dan popoldne, ko boče ravno tam premovanje konj), zato hočemo razložiti našim bralcem, ki so konjerejci ter se zanimajo za to reč, kaj so konjske dirke v trab, kaj jim je namen, kaj je njih korist.

Vrednost konja in tudi vsake druge domače živali je zavisna od njegovih notranjih in vnanjih lastnosti. Vnanje lastnosti njegove so njegova pravilna postava in rast, in z ozirom na to pravimo, da je konj toliko več vreden, kolikor lepši je. Notranje lastnosti so pa tiste, ki izvirajo iz konjeve notranje sestave, ki so torej zavisne od pravilnega in njegovi naravi primerne sodelovanja vseh telesnih delov, to je organov in udov. Najvažnejša notranja lastnost konjeva je rabnost za delo. Na kmetih je imenitna rabnost konj za težko delo ali pa za vprego v kočije. Konj zadnje vrste sicer kmet ne vzgojuje za se, ampak za prodaj, dobi pa za nje toliko več, kolikor so lepši in čim boljje tečejo. Ako je res, da so hitri konji več vredni nego počasni, onda naj konjerejec gleda, da ne vzgoji samo lepega, ampak tudi hitrega konja. Kako naj pa ravna? Samo ob sebi je umevno, da bode vzredil tako žrebe, kakeršna sta bila žrebec in kobila, in ako ga še dosledno pravilno odreja, lahko bode še boljše od njegovih staršev. Torej velja načelo: kolikor boljše kobilo imaš in h kolikor boljšemu žrebcu jo pripustiš, toliko lepšega žrebeta se smeš nadejati. Dobra izbira staršev in umna vzreja pa ni še vse, poskušati moraš žrebetu tiste lastnosti, ki so ti posebno važne, popolniti in ojačiti.

Zelo važna lastnost konja za vprego v kočijo je hitrost. Konjerejec, ki umno vzgojuje take konje, uril jih bode tudi v hitrem teku. Veča ali manjša hitrost je sicer konju prirojena, a konjerejec jo lahko izdatno poveča, in to, ako konja vadi in uri. Človek je z umnim ravnanjem z domačimi živalimi uže mnogo njih notranjih in vnanjih lastnosti izdatno zboljšal, zlasti pe konjsko hitrost. Konjereja na Kranjskem, zlasti na Dolenjskem, in to pa posebno še okoli Šent Jarneja je na čast tamošnjim kmetovalcem res prav lepo napredovala. Vzrejajo najlepše konje za kočijo ter jih precej drago prodajajo, a bi jih še draže, če bi sloveli dolenjski konji tudi za hitre dirjače. Smelo trdimo, da bi Dolenjci prodajali svoje konje še dvakrat, trikrat draže, ko bi bili na glasu hitrih dirjalcev. Kakor si je Dolenjec priredil konj, ki se odlikujejo z lepo vnanostjo, tako si more tudi takih, ki slove za hitre. To si je namenila poskusiti naša c. kr. kmetijska družba v Ljubljani.

Rekli smo, da se dá marsikatera notranja lastnost živalska zboljšati in ojačiti, ako žival primerno urimo in vadimo. Povečane in ojačene lastnosti pa prenese potem žival tudi na svoj zarod, in tako si moremo dokopati po več rodovih do splošno zboljšanega plemena. Ogrska goved na pr. daje jako malo mleka; na širnih ogrskih pašnikih na pr. so velike krane, ki imajo komaj toliko mleka, da morejo tele živiti. Zakaj? Zato, ker se Oger za to lastnost govejo nič ni brigal, on ni rabil mleka, zato tudi ni krav molzel. Pametni kmetovalci na Ogrskem, ki so drugače dobre lastnosti te govedi vedeli ceniti, pričeli so se brigati tudi za mlečnost in znali so z umno izbiro in z dosledno molžo tudi mlečnost zboljšati. Vzemimo drug vzgled. Angleški polnokrvni konji so znani kot najhitrejši dirjalci v galop po vsem svetu. Ta njih hitrost je pa večja od rodu do rodu, in sicer tako, da bi, če bi vzeli najhitrejšega konja, ki je živel pred tridesetimi leti, danes prišel, dirjač s sedanji angleškimi konji, daleč odzadi za vsemi drugimi na cilj. In kako so to dosegli? Oni urijo svoje konje v hitrem teku, in to dosledno ven in ven, izbirajo za pleme najhitrejše živali, in le tako je mogoče, da vzrejajo konje, ki so od 10 do 100 tisoč goldinarjev vredni.

Ako hočejo torej Dolenjci svoje konje narediti hitrejše, morajo jih pravilno vaditi

v hitrem teku. Take vaje v hitrem teku bomo popisali v prihodnji številki. Predobro pa poznamo naše kmetovalce, kateri bodo, prebravši tudi te vrste, morda rekli, da prav govorimo, a svojih konj vender ne bodo vadili hitrosti. Da jih do tega dovedemo in tako rekoč rahlo prisilimo, pa je ravno namen konjskih dirk v trab, katere bo kmetijska družba prirejela. Konjska dirka v trab ni sama sebi namen, ona ni igrača, ampak je javen izpit ali izkušnja, pri kateri naj konjerejeci pokažejo, kako so znali vaditi in uriti svoje konje. Posestniki najurnejših konj bodo pa dobili visoke premije ali dobitke ter bodo tako počeščeni pred vsem svetom. Korist konjskih dirk je torej ta, da izpodbujajo kmetovalca rediti hitre in zatorej več vredne konje. Konečno pa pristavljamo, da hočemo v tem listu tudi še popisati, kako se vrše take dirke, in, ako se bode pokazalo, da se naši konjerejeci zanimajo za to reč, skrbela bode kmetijska družba tudi za to, da dobimo v deželo ruskih trabskih žrebcev, ki po vesoljnem svetni slove zarad svoje hitrosti.

Nekoliko besed o paši in o zeleni klaji.

Vsekakor in po pravici je paša živini narurna in nje zdravju najugodnejša krma, in zato boljše od klaje. Po pašnikih se žival svobodno giblje po svežem, zmerom zdravem zraku ter odbira izmed mnogovrstnih zelišč tistih, ki jej najbolj ugajajo. Zatorej vpliva vztrajno bivanje na planem zelo močno na zdravje in veselo prospevanje živali. Vsakdanje sprehajanje po pašnikih pospešuje hitro pretvarjanje snovi v živalskem telesu ter pretvarja vso hrano v kri in meso. Važno je pomniti, da se po pašnikih živali vedno le zmerno gibajo, sprehajajo in letajo, nikoli pa ne toliko, da bi opešale. Nekateri jih preveč naganjajo. Vsled tega so močno utrujene, tako da nečejo žreti, dokler se ne odpočijejo. Kdor tako ravna, škoduje svoji živini, ker jo preveč muči s preveliko hojo in naganjanjem. Tega ni bati se na pašnikih. Živali letajo, kolikor jim se ljubi in njih zdravju ugaja.

Ne da se pa tajiti, da ne bi zganjanje na pašo imelo svojih slabih strani. Mnogo jih je, na primer: prevelika vročina, deževje, neenakomerna krma, zdaj je prebujna, zdaj prepusta in prepričla. Časih zmanjka pitne vode, in dostikrat so pašniki predač od hleva. Živali pridejo tukaj v marsikatero nezgode in nesreče, katerih se po hlevih dobro izogibljejo. Po pašnikih nalezejo živali dostikrat bolezni, katerih po hlevih nikoli ne dobijo. Nadalje pripominamo, da živali veliko laže in hitreje pomagamo, če v hlevu zbolijo, nego na paši. Toda živali pogrešajo po hlevih blagodejnega svežega zraka in prostega gibanja po njem. Vrhu tega se lotijo živali po hlevih tudi bolezni, ki jih po pašnikih ni.

Zatorej moramo reči, da ima oboje nekaj ugodnega, a tudi nekaj neugodnega, namreč zganjanje na pašnike in zadržavanje živine po hlevih. Kdor pa reč prav presodi, priznaval bode, da se nezgode po pašnikih dajo mnogo laže skrciti in zmanjšati. Vremenskim izpremembam se privadi sleharno živinče polagoma ter postane za nje manj občutljivo. Kdor vrlo pazi, odvratal bode uspešno tudi vsakojake bolezni, katerih živali navadno dobivajo na paši, vsaj njih število lahko skrcimo.

Z ozirom na vzrejo zlasti plemenske in vprežne živine, ima paša veliko prednost mimo klaje v hlevu, ker v takih slučajih je gledati najprvo na prirodi primerno rast in ugodno krmljenje mlade živine. Polaganje po hlevih pa ima zopet drugih prednosti: živali dobivajo

hrane enakomerno in določeno množino, česar na paši ni, pa tudi biti ne more. (Konea prih.)

Razne reči.

— **Zakaj Gorenjcem spomladi burja rž jemlje?** Pred nekoliko leti slišal sem vsako spomlad skoro vse kmetovalce težiti: letos bomo morali ovsen kruh jesti. Na vprašanje, zakaj, odgovarjali so mi: burja nam je vso rž vzela. Seveda mi ta odgovor nij bil razumen, a spominal sem se ga kasneje večkrat, ko sem uže vzroke pozvedel, zakaj burja ravno rž jemlje. Malokateri kraj na Slovenskem ima prve spomladanjske dni toliko mrzlih vetrov, izimši Vipavo, kakor ravno Gorenjsko. Precej ko sneg skopni, začena burja pihati: močna ni, pa mrzla je; ona posuši poprej zmrzlo polje hitro in pokonča v tem času rž in tudi pšenico. Vzrok temu je to: zemlja je bila, ko je bil sneg skopnel, zmrzla, za 2 palca, včasih še več, od spodnjega sveta vzdignena. Ravno v tej globočini imata pa rž in pšenica svoje korenike. Ko se zmrzlina nekoliko zmanjša, vzdiguje se zemlja najbolj in vleče s seboj rž in pšenico na kvišku; tako sta ti rastlini v nevarnosti, da se jima korenike ne odtrgajo, ker se vedno nekoliko korenin vsake rastline drži spodnjih tal. Da se je zemlja zaradi mraza vzdignila, vsak lahko zapazi, ko na njivo stopi, in se mu tla udirajo. Burja ima pristo pot do vseh korenin in zemljo z rastlinami vred obveje in posuši; ako še spomladanjske dni po noči zmrzuje, izgubavata se rž in pšenica še hitreje z njive. To je lahko preprečiti z valjanjem, da se vzdignena zemlja z rastlinami vred k zemlji pritisne; burja nima potem pota do korenin, in jih ne more prezebat. Kdor se hoče te škode obvarovati, ravnaj tako le: Precej ko sneg skopni, in se zemlja toliko osuši, da se več valjarja ne poprijema, povaljaj jo, ako se je vsled zmrzline vzdignila, s tako težkim valjarjem, da se, kakor jeseni, človeku noge ne udirajo. Valjar narediš lahko, kakor je treba, teži ali laži; v ta namen napravi na njem sedež za hlapca. Kadar je s pšenico ali ržjo obsejana zemlja spomladi vzdignena, ne zamudi je noben gospodar valjati, drugače bo sam kriv, ako mu nastane škoda. Opominam, da bi ne smel noben kmet na Gorenjskem biti brez valjarja, ker ga lahko v letu večkrat rabi.

— **Dovoli mladiču,** katerega misliš za pleme obdržati, kar najdalje moreš, sesati, ker materino mleko ga najboljše redi in dela močnega. Kdor si hoče živino večje iz manjše domače vzrediti, ima v tem, če mladiče delj časa sesati pušča, gotov pripomoček. Za pleme obdržana teleta, jagneta in kozlički naj sesajo najmanj po 6 tednov, žrebeta pa po 6 mesecev; praseta sesajo večidel, dokler se jim ljubi.

— **Pitni vodi** so večkrat gnijoči živalski in rastlinski deli primešani ali razne soli v njej raztopljene. Taka pijača je posebno takrat zelo škodljiva, ko dalj časa stoji in se pari; take luže ali mlake živina včasih rada zaradi tega pije, ker je v njih mnogo človeške scalnice, in ker naši živini soli zelo pomankuje, primorana je celo tako škodljivo gnojnico piti. S tem se radi telesni sok spridijo, kri se lahko razkroji, živina se pomehkuži, in mnogovrstne prebavilne bolezni se lahko napravijo.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 94. Kaj utegne biti krivo, da mi letos kar po vrsti pogibljejo 2 do 4 tedne stari piščanci, če tudi imajo obilo hrane, pa vso snago. Peruti kar povesejo in potem kmalu poginejo. (I. T. v M. v.)

Odgovor: Bolezen je premalo popisana, da bi mogli vedeti, katera bolezen prav za prav mori vaša piščeta. Izmed kužnih bolezni utegnejo biti perutninska kuga, vročinska bolezen, kolera ali vranični prisad. Z zdravili ni da bi pomagali

perutnini, bolje je paziti, da je bolezen sploh ne napade. V ta namen treba hlev čediti, zračiti in razkuževati. Živali naj imajo veliko svežega zraka, a bolne naj bodo ločene od zdravih. Ob vseh teh nalezljivih kužnih boleznih dobivajo naj živali kislikaste in zagatne piče ter pitne vode, v katero devajte zarjavlega železa ali pa nekaj železnega vitrijola. Ako piščeta bolelahajo za eno teh bolezni, gotovo so jim čreva vneta.

Vprašanje 95. Moj konj si je zgornji konec repa do krvi obdrgnil, menim zato, ker ga nadlegujejo strženi v črevesu. S čim se odpravijo strženi? (Mat. F. v Z.)

Odgovor: Ker nam ni znano, kaj so strženi, zato vam tudi ne moremo dati pravega odgovora. Popišite nam to bolezen natančneje. Ako menite črve v črevih, odpravite jih, ako vdenete konju kako klistirko, vanjo pa vlivate pelinove vode. Dokler konja zdravite, pokladajte mu le mehke piče.

Vprašanje 96. Z začetkom tega meseca skalil se mi je sod rumenega starega vina, katero je dobilo tudi nekoliko drugačen okus. Bojim se, da se mi ne spridi. Kaj mi je storiti, da se zopet učisti? (J. M. Zg. K.)

Odgovor: Če bi hoteli izreči veljavno sodbo o vašem vinu, morali bi ga poprej videti in pokusiti. Ako se peni, tedaj je vsled velike toplote, ki je skoraj gotovo v kleti, pričelo pokipevati, in drožje, ki je ležalo na dnu, dvignilo se je ter vino skalilo. Ako se je vino iz tega vzroka skalilo, vsekakor je nevarno, da se ne pokvari. Sicer pa, kakor smo rekli, ne moremo, dokler ne pokusimo in ne vidimo vina, izreči ni sodbe ni dati kakega sveta.

Vprašanje 97. Blagovolite mi naznaniti, ali bi smel iz močnega letošnjega mladiča, t. j. iz prvega roja narediti sam roj, kakeršnega župnik Porenta popisuje v knjigi svoji. Kedaj bi bilo zato najpripravnejši čas? (T. B. v V. pri Celji.)

Odgovor: Gotovo, da lahko to naredite, če imate dobro pašo, a storite to prav precej. Kakor nam je ravno te dni pravil tukajšnji izkušeni čebelar, močni so letos po ljubljanski okolici roji v obče toliko, da bodo kar vsi rojili. Bog daj tudi vam dobro letino, kakeršne se tukajšnji čebelarji nadejajo.

Vprašanje 98. Imel sem vsako leto do konca izvrstno kislo zelje, letos mi je pa začelo vedno manj kislo prihajati in dobiva nenavaden duh in okus, dasi ga čistimo navadno po 2krat na teden. Tudi drugi gospodarji se takisto pritožujejo. Gornje zelje treba odstraniti, ker ni kislo, spodnje pa rabi le za silo. Kaj je storiti? (A. N. v M.)

Odgovor: Ako je zelje skoz in skoz uže pokvarjeno, kar prihaja od tega, ako se mlečnokislo kipeje izpremenj v gnilobno kipeje, onda ni več pomoči. Ako je pa zelje še količkaj dobro, osnažite ga skrbno, potem ga skupaj stisnite ter zalijte s slano vodo. Zelje se gotovo zato kvari, ker ni bilo zmerom z vodo zalito in ž njo od zraka ločeno. Zeljna voda mora zelje vedno popolnoma pokrivati, in če je ni dovolj, treba jo nadomeščati s slano vodo. Priporočajo tudi zelje škropiti z dobrim belim vinom.

Vprašanje 99. Moj 4 leta stari konj čvrstega zdravja začel se je, odkar dobiva novo krmno in se zelo redi, tako močno izpodtikati, da ga je komaj udrževati z vajeti. Kaj je temu krivo, in kako mu pomagati, da se mu noge zopet ojačijo? Kovanje ni krivo, in naglo ga tudi nisem nikdar podil, da bi se mu bile noge potresle. (A. U. v Štv.)

Odgovor: Izpodtikanie gotovo ne prihaja od krme, temveč je drugih vzrokov iskati. Mladi konji, vzgojeni na mehkih tleh, oslabe v noge, kadar pridejo na trde ceste. Hitro ustavljanje brzo tekočih konj, obračanje na majhnem prostoru tudi slabi, posebno sprednji nogi. Najglavnejši vzrok je pa nepravilna vožnja, zlasti pa brzdanje (širanje na glavi). Ako konj, če voznik ne drži pravilno vajetov, ali če je slabo obrzdan, ne more, ali pa, ker je len, noče pravilno po konci glave držati, razvadi se prav kmalu ter se začne izpodtikati. Sve-

tujemo in priporočamo vam pravilno voziti in brzdati, da se konj navadi glavo po konci držati, noge pa drgnite dobro po vsaki vožnji in sploh jih drgnite tudi s flujdom, ako pa tega nečete kupiti, pa z vinom ali s kakim žganjem.

Vprašanje 100. Imam devet krav, ki so se preteklo zimo vse otefile, a od tega časa je vedno katera kruljava. Sprednji nogi ji zatečeta v kolenu, in jo tako boli, da se komaj prestopa. Sedaj so pa na planini še pod trebuhom pričele otekati. Kaj je vzrok temu, in kako je pomagati? (A. Pr. v L.)

Odgovor: Oteklina v kolenu ter po trebuhu je revmatično vnetje vsled prehlada. Da je pa bolezen napadla ravno krave, ki so se otefile, je pa naravno, ker so ob tem času kakor tudi vsaka druga žival, najbolj občutljive. Gotovo imate mrzel hlev, v kojem je tudi močen prepih, ki je posebno škodljiv. Od te bolezni bodete ozdravili krave najlaže s toploto; na planini pa ne ugaja takim govedom.

Vprašanje 101. Imam pava, katera mislim, da sta koristna udomačena ptiča. Letata vedno okoli, in to ne samo po mojem posestvu, ampak tudi po sosednih. Sosedji (zlasti eden) se pa pritožujejo, da jim delata škodo, in ker jaz nisem o njiju škodljivosti prepričan, prosim mi razložiti, kaj je na tem? (M. P. v R.)

Odgovor: Pav je res koristen ptič, ker išče in požre mnogo škodljive golazni, a na vrtu je, ker brska, vsekakor zelo nadležen, ali pa kar naravnost škodljiv. Na vrtu, koder so obdelane zelenjadne ali cvetlične grede, ne smemo ga nikakor trpeti, če nam je kaj do lepo obdelanega vrta.

Odgovor na mnoga vprašanja glede Dzierzonovega panja. Gosp. učitelj Anton Brezovnik v Vojniku pri Celji nam poroča, da on preskrbuje lepo izdelane take panje z dvojnimi pokrovom po 2 gold. Naročila je njemu pošiljati ali pa mizarju Juriju Gorečanu v Vojniku.

Gospodarske novice.

* **Umrli je 22. junija t. l. gosp. Karol Demšer**, posestnik, župan, bivši šolski nadzornik in nadučitelj v Senožcah ter ud naše družbe. Pokojnik je bil jako odličen, za vsak napredek vnet mož, čigar zasluge so bile tudi na najvišem mestu pripoznane, kajti cesar ga je odlikoval z zlatim križem za zasluge. Blag mu spomin!

* **Gospod cesarski svetnik Murnik**, novo izvoljeni naš predsednik, imenovan je od odbora za dunajsko kmetijsko in gozdarsko razstavo l. 1890. za častnega predsednika. Gospod svetnik Murnik je pa ob enem tudi v onem odboru te razstave, ki bode priredil izložbo hišnega obrta.

* **Bartol Francelj**, umirovljen profesor v Varaždinu, rojen Slovenec, naročnik našega lista, odkar izhaja, ter tudi sotrudnik mu, umrl je 16. junija t. l. v Varaždinu. Pokojnik je bil jako vnet kmetovalec, ki je z besedo in z vzgledom veliko pripomogel kmetijstvu do povzdige po Varaždinski pokrajini.

* **Kosmas Schütz**, tajnik c. kr. kmetijske družbe koroške, dobil je te dni v priznanje zaslug svojih za povzdigo kmetijstva naslov cesarskega svetnika.

* **Deželna trtnoušna komisija** je imela v ponedeljek 24. t. m. pod predsedstvom gosp. deželnega predsednika barona A. Winklerja svojo letošnjo sejo. Navzoči so bili razen predsednika še kulturni referent g. vladni svetnik Dralka, komisijski člani gg. vodja Dolenc, dr. Mencinger, tajnik Pirc, dr. Vošnjak, nadinženar Witschl ter tehniški vodja naredeb proti trtni uši K. Reichl. Gospod Reichl je poročal o stanju trtne uši na Kranjskem konec leta 1888., iz česar je razvidno, da se je škodljivka v tem letu posebno močno širila. Komisija je ukrenila kmetijskega ministerstva prositi, naj se rezanje v

Kostanjevici pravilneje in bolj strokovnjaški prireajo, naj se po državnih trtnicah cepljene trte vzgojujejo in ceno oddajejo vinščakom, in naj se prirede kurzi za cepljenje trt. Gosp. vladni svetnik Dralka je poročal, da je c. kr. kmetijsko ministerstvo zapovedalo ustaviti preiskave vinogradov. Torej se je vendar uvidelo brezuspešno pregledovanje trtnoušnih komisij, ki so neizmerno veliko stale, med ljudstvom pa le nevoljo vzbujale. To delo prevzamejo sedaj lokalne komisije, ki nič ne stanejo. Lokalne komisije morajo vinograde vsako leto enkrat pregledati in, ako najdejo kaj sumnega, glavarstvu naznaniti

* **Premovanje konj na Kranjskem l. 1889.** Na Kranjskem se bodo leta 1889. delila državna darila v srebrnih svetinjah ter tudi priznanski diplomi:

- a) Za kobile z žrebetom, ki še sesa ali je že odstavljeno;
- b) za mlade, t. j. tri- do petletne kobile, in
- c) za eno- ali dveletne žrebice po naslednjih šestih konkurenčnih postajah:
 - dne 2. septembra 1889. l. ob 9. uri dopoldne v Lescah za konje noriškega plemena,
 - dne 4. septembra 1889. l. ob 9. uri dopoldne v Mengši za konje noriškega plemena,
 - dne 5. septembra 1889. l. ob 9. uri dopoldne na Vrhniki za mesto Ljubljano in za okrajna glavarstva ljubljanska okolica, Logatec in Postojina,
 - dne 7. septembra 1889. l. ob 10. uri dopoldne v Ribnici za okrajno glavarstvo Kočevje,
 - dne 9. septembra 1889. l. ob 9. uri dopoldne v Trebnjem za okrajni glavarstvi Rudolfovo in Litija,
 - dne 11. septembra 1889. l. ob 9. uri dopoldne v Št. Jarneji za okrajni glavarstvi Krško in Črnomelj.

Za delitev daril veljajo odredbe, katere so se ukrenile po dotičnih ukazilih visokega c. kr. poljedelskega ministerstva z ozirom na razmere te dežele. Važne odredbe so:

Če bi se kdo odpovedal zgoraj navedenim darilom, podeli se mu namesto teh daril priznanski diplom z imenom dotičnega konjereja, s kratkim popisom obdarjenega konja in z opomnjo, da se je dotični konjerejec odpovedal darilu.

Konj, ki je bil na kaki konkurenčni postaji obdarjen z državnim darilom, izključen je za tisto leto od nadaljnje konkurence za državno darilo na kaki drugi postaji.

Na postajah Lesce in Mengeš se morejo za darila poganjati samo kobile z žrebetom, mlade kobile in žrebice noriškega plemena, po drugih postajah ni glede plemena nobene omejitve.

Za darila se smejo poganjati kobile z žrebetom žrebčarniškega plemena samo od svojega petega, kobile z žrebetom noriškega plemena od svojega četrtega leta dalje.

Kobila z žrebetom, ki je bila prejšnja leta že edenkrat ali večkrat obdarjena, ni izključena od nadaljnje konkurence.

Za darila se smejo poganjati mlade, t. j. triletno neubrejene in štiriletne ubrejene ali neubrejene kobile žrebčarniškega plemena, ter tudi triletno ubrejene ali neubrejene kobile noriškega plemena; štiriletne kobile noriškega plemena in petletne kobile žrebčarniškega plemena samo s tem pogojem, če so bile dokazno ubrejene v letošnjem letu.

Za darila se smejo poganjati lepe žrebice po svojem izpoljenem prvem ali drugem letu, ako so dobro rejene in po svoji rasti obetajo, da se pozneje dobro razvijo in izrede.

Posestniki triletnih, za plemo sposobnih žrebcev se vabijo, naj jih ob priliki obdarjanja pripeljejo pred komisijo v ta namen, da se zapišejo, ker bi se utegnili pozneje kupiti.

Vsak konjski lastnik, kateri prejme za plemenskega konja darilo, mora podpisati reverz, s katerim se zaveže, da tega konja obdrži še eno leto po zvršeni delitvi daril, in da, ako ne izpolni tega obeta, brez ugovora povrne prejeto novčeno darilo; ta zaveznost se pri kobilah z žrebetom ne razteza tudi

na žrebe obdarjene kobile, ker se ne obdari žrebe, ampak samo kobila.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Seja glavnega odbora dne 2. junija 1889.

Posvetovanje je vodil družbeni podpredsednik gosp. Jos. Fr. Seunig, navzoči so bili odborniki gg. baron Lazarini, Jos. Lenarčič, Ivan Murnik, Vinko Ogorevc, Fran Povše, Luka Robič, Josip Šiška, Fran Witschl, dr. M. pl. Wurzbach ter tajnik Gustav Pirc.

Predsednik pozdravi novo izvoljene člane glavnega odbora, zlasti v odbor novo-doslega gospoda Ogorevca, ter jih prosi, naj složno sodelujejo v korist družbi.

Odbor ukrene udeležiti se razstave v Oseku, in sicer z vsemi knjigami iz zaloge c. kr. kmetijske družbe kranjske.

Za prireditve kranjskega oddelka na dunajski gospodarski in gozdarski razstavi se izvoli odbor, sestavljen iz gg. Murnika, Golla, Lenarčiča in Pirea.

Poročila c. kr. deželne vlade o povernenih škodah, storjenih od divjačine v zadnjih treh letih, vzame odbor na znanje, ter jih ukrene prijaviti štajerskemu deželnemu odboru, ki je prosil obvestila o tej reči.

Tajnik poroča o subvencijah, katere je c. kr. kmetijsko ministerstvo dalo družbi za to leto v prosep kmetijskega pouka. Poročilo vzame glavni odbor na znanje.

Na novo se vzprejmo v družbo nastopni gg.:

Ferline Franc, gostilničar v Ljubljani; Klau Karol, državni poslanec in kanonik v Ljubljani; Marquis Gozani Ferdo, c. kr. okrajni glavar v Črnomlji; Oršulak Rudolf, c. kr. okr. komisar v Črnomlji; Müller Janez, c. kr. kancelist v pok. in posestnik v Črnomlji; Lackner Andrej, hotelier v Črnomlji; Lozar Franjo, trgovec in posestnik v Črnomlji; Mohar Peter, župnik v Dragatušu; Malič Peter posestnik in trgovec v Vinici; Vertin Matija, trgovec in posestnik v Dobljeh; Štrucej Štefan, posestnik v Belčjem vrhu; Pokorn Jakob, kaplan v Črnomlji; Schweiger Janez, trgovec in posestnik v Črnomlji; Kupljen Anton, c. kr. notar in posestnik v Črnomlji; Žlogar Anton, kaplan pri sv. Jakobu v Ljubljani; Kozelj Jakob, gostilničar in posestnik v Viševku; Kuhar Ivan, učitelj v Trbojah; Müller Janez, kaplan v Smledniku.

INSERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalec“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Poslano.

Iz poročila banke „Slavije“ za leto 1888 posnemamo tele številke: Vseh členov štela je banka 205.090, ki so imeli zavarovan kapital 195.669.783 gld. 64 kr. in so zato uplačali 1.508.637 gld. 74 kr. zavarovalnine ter 80.848 gld. 54 kr. pristojbin. Rezervni in poroštveni fond narastli so na 6.737.435 gld. 88 kr. in so, kakor je razvidno iz pregledno sestavljenega izkaza, naloženi vseskozi varno in v urednostnih papirjih, v posojilih na zemljišča in v posojilih na lastne police. Čistega dobička imela je banka 98.884 gld. 52 kr., od katerega se bode 24.485 gld. 68 kr. razdelilo članom odd. I. in II., ostalo pa dodalo rezervnim in poroštvenim fondom. Uradniški pokojninski fond narastel je na 155.610 gld. 30 kr., dosegel je tedaj številko, s kateršno se zamore izkazati redkokatera zavarovalnica. Uradniki „Slavije“ zamorejo zatorej zaupno gledati v bodočnost. Kar se tiče bilancije banke „Slavije“, moramo priznati, da je sestavljena jako pregledno in lahko umevno. Človeku, ki jo pregleda, leži jasno pred očmi vse denarno gospodarstvo zavoda. Inventarja, organizacijskih stroškov, tiskovin in akvizicijskih predplačil — kar vse navaja večina zavarovalnic mej aktivni ne nahajamo v bilanci banke „Slavije“: dokaz da je njena uprava vseskozi previdna in poštena. Letos preteklo je dvajset let, odkar so česki rodoljubi ustanovili banko „Slavijo“. V teh dvajsetih letih izplačala je svojim članom 14.225.165 gld. 22 kr. — Te številke menimo, govoré dovolj jasno.

(44—1)

Proti boleznim v vratu,

hripavosti, kašlju, zlasti pri otrocih;

= proti boleznim v želodeci in mehurji =

kakor tudi fina namizna kislina voda

je posebno priporočan

(12—12)

koroški rimski vrec.

Na prodaj pri M. E. Supanu v Ljubljani in pri F. Dolenzu v Kranju

(2—8)

„Ljubljanski zvon“.

Stoji pol leta gld. 2.30, četrt leta gld. 1.15.

Fran Terček

trgovec z železnino

v Ljubljani, Valvazorjev trg št. 5

priporoča za sedanji letni čas:

Najboljši **cement**, kamniški, romanski in portlandski; **štorje za štokadovati**; **mavec** (gips) iz Dovjega za gnojitev; **iglasti drat in pocinjeni drat** za ograje; **karbolinej** za mažo lesa proti vlagi in gnjilobi; **mykothanaton** (glivja smrt) skušeno sredstvo za pokončevanje gliv (gob) na lesu; **asfalt**; **katram**; **strešno lepenco** (papir) ter vse drugo železninsko in kovinsko blago, **okove**, **štedilna ognjišča** in **obstojne dele za zidana štedilna ognjišča**; **zelezniške šine za zidanje**; **vodnjaki za v zemljo zabijati** itd. itd.

K obilnem obisku vabi

(38—5)

Fran Terček v Ljubljani.

„AZIENDA“

avstro-francoska družba za zavarovanje
življenja in rent.

avstro-francoska družba za zavarovanje proti
elementarnim škodam in nezgodam.

Ravnateljstvo:

na DUNAJI, I., Wipplingerstrasse šte. 43.

Imovina družbe:

9 milijonov gld. avstr. velj.

2 milijona gld. avstr. velj

Družba zavaruje

človeško življenje v vseh navadnih kombinacijah;

Zavarovanje za slučaj smrti, zavarovani znesek se izplača takoj po smrti zavarovanca njegovim ostalim, oziroma drugim obmišljenim;

Zavarovanje za doživetje preskrbovanje v starosti in otročje dote, zavarovani znesek se izplača zavarovancu samemu, ko doseže neko določeno starost;

Zavarovanje dosmrtnega dohodka udovskih pokojnin in dohodkov za odgojo po najnižjih premijah in z jako kulantnimi pogoji, zlasti onim, da se policam ne more ogovarjati.

a) proti škodam, ktere napravijo požar ali strela, parne ali plinovo eksplozije, ali se naredi z gašenjem, podiranjem in izpraznjenjem pri stanovanjih in gospodarskih poslopih, tovarnah, strojih, mobiljah in vsakovrstnih opravah zaloga blaga, živini, gospodarskem orodju in zaloga;

b) proti škodam, ktere napravi ogenj ali strela ob zetvi in košnji na poljskih ali travniških pridelkih v gumnih in stogih;

c) proti škodam, ki je napravi toča na poljskih pridelkih;

d) proti nevarnostim prevažanja blaga po vodi in po suhem;

Zavarovanje proti telesnim nezgodam se se ni pričelo, a se bode pravočasno naznanilo p. n. občinstvu, kakor se prične.

Zastopstva družbe.

V Budimpešti, Wienergasse 3 in Schiffgasse 2; v Gradci, Albrechtsgasse 3; v Inomostu, Bahnstrasse, Hôtel „Goldenes Schiff“; v Lvovu, Marijin trg 9, nova; v Pragi, Vaclava trg 54; v Trstu, Via St. Nicolo 4, na Dunaji, I., Hohenstaufengasse 10.

V vseh mestih in večjih krajih avstro-ogerske monarhije nahajajo se glavne in krajne agenture, ki rade dajo pojasnila in dajo ponudbene pôle ter prospekte zastoj in vsprejemajo zavarovanja.

Glavni zastop v Ljubljani, Selenburgove ulice šte. 3, pri
JOSIPU PROSENC-u

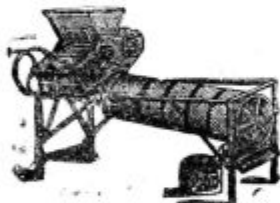
(5—6)

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju v Ljubljani

na starem trgu št. 1. nasproti železnemu mostu (v lastni hiši).

Tu se dobivajo najbolj različni kmetijski in drugi stroji in orodja n. pr. mlatilni stroji na vlačilo (Göpel) in na roko slamorezni, šivalni, potem stroji, s katerimi se žito čisti in odbira, dalje malni, ki snazijo, žito trejo (šrotajo) in sadje mečkajo, potem otrgači za koruzo robkati in grozdje obirati, za vino in sadje, smrkí (pumpe), dalje tudi trombe za gnojnico; stroji s katerimi se repa in korenje drobi, preproste in dvojne pluge, blagajnice, varne pred tatom in ognjem, stroje za žehtanje in ožemanje po Strakosch in Bonerjevemu načinu i. t. d.

Kmetovalci, ki ne morejo precej plačati nakupno vsoto za prekornostne stroje i. t. d., morejo plačati tudi pozneje, na pr. o Vseh svetih, o Božici i. t. d. Imam tudi za kmetijske stroje večšega monterja (mašinstva, ki se zastopi na sestavo strojev), ki je v stanu vsak stroj, bodisi, da ga goni človek, žival, voda ali par najboljši sestaviti ter ga prirejiti da dobro gre. To je velike vrednosti za kupca mojih strojev, zlasti ker jih monter skoraj nič ne stoji. (45—1)

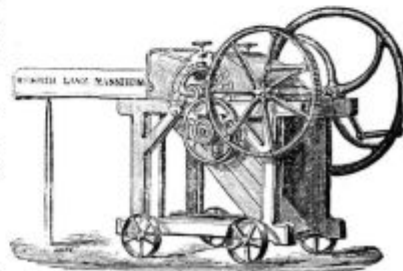
Jaz se tedaj priporočam za prav obilno nakupovanje, svarim pa ob enem gg. gospodarje, da se varujejo kupiti stroje od potovalcev (agentov), kateri so s svojim nepoštenim postopanjem uže marsikaterega gospodarja spravili v zadrego. —

Praviloma naj nikdo ne kupi reči, katere ni poprej videl, in če to ni mogoče, vsaj ne od ljudi ali od tvrdk, katere nihče ne pozna. Z neprevidnem postopanjem je bil uže osleparjen marsikater dober in pošten kmetovalec.

Moj popetnik Ivan Grebenc ima mojo legalizovano, splošno pooblastilo, nanj se morejo kmetovalci popolnoma zanesti in mu dajati naročila za mene. Drugači pa prosim se pismeno in s zaupanjem na me obrniti.

S spoštovanjem

Franc Detter.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetelni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljši noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljši kakovosti narede. (14-11)

Naznanilo.

Kranjska hranilnica naznanja, da je v stanu dovoljevati posojila na podlogi spremenjenega § 17. svojih pravil, katero spremembo je dovolilo vis. c. kr. ministerstvo notranjih zadev in sicer:

a) Občinam, okrajem ali deželam v pokrajinah onih kraljestev in dežel, katere so zastopane v državnem zboru in sicer le tistim občinam, okrajem ali deželam, katere smejo v svojem delokrogu denar na posodo vzeti in posojilo nazaj plačevati z dokladam na davke, ali pa ki dobe zato postavno dovoljene. V vsakem slučaju pa le proti tem, da se posojilo vrne v obrokih z obrestimi vred.

b) Posojilnicam na Kranjskem, ki so osnovane na podlogi vzajemnosti in kojih družabniki eden za drugega in za vse dobri stoje in to tudi nasproti osebam razven društva na pr. družbenim upnikom.

V Ljubljani, 15. junija 1889.

(46-1)

Kranjska hranilnica v Ljubljani.

Bolezni želodca

in spodnjih telesnih delov, jeter in vranice, zlata žila, zaprtje, vodenica in kronična driska zdravi se najvpešneje s Piccolijevo „Esenco za želodec“, koja je tudi izvrstno sredstvo proti glistam. Pošilja jo izdelovatelj

lekarnar Piccoli v Ljubljani (na Dunajski cesti) proti poštnemu povzetju. Izdelovatelj pošilja

esenco za želodec

v zabojkih po 12 steklenic za 1 gl. 36 kr., poštno stroške trpé p. t. naročniki. (11-11)

Posamezne steklenice dobijo se pa razven pri izdelovatelju lekarju PICCOLI-ju „pri Angelu“ v Ljubljani po 10 kr., tudi še pri lekarju Rizzoli-ju in skoraj po vseh lekarnah na Primorskem, Tirolskem, Koroskem, Štajarskem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica.

Varstvena znamenka. V Rudolfovem in v Dalmaciji in sicer po 15 kr. steklenica.

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevesnica za sadno drevje in vrtnice v Gradi.

(Ta drevesnica pripoznana je kot ena največjih in najbolj vredenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtnic, visokodebelnatih in pritličnih; sadnega drevja, visokodebelnatega in pritličnega ter piramide, spalirje, kordone in enoletne požlahuitve; divjakov in podlag za pritlikovce; jagodnega sadja; lepotečnega drevja in grmovja, drevja (6-11) za drevorede itd.

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepičev vseh vrst sadja.

☞ Cenike je dobiti zastoj in franko. ☜

Andr. Druškovič

trgovina z železom, mestni trg št. 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo:

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd. Tudi se dobiva zmerom sveži dovski mavec (Lengenfelder Gyps) za gnojenje polja. (42-4)